

Företagens tillämpning av internationella redovisningsregler

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING	1
ÖVERGÅNGEN TILL NYA REGLER - SÅ HÄR LÅNGT	2
Om undersökningen	3
Förändringar jämfört med tidigare principer	3
FÖRÄNDRINGAR I DE FINANSIELLA RAPPORTERNA	7
KLASSIFICERING AV FÖRSÄKRINGSAVTAL	9
FÖRÄNDRING I BERÄKNING OCH REDOVISNING AV FÖRSÄKRINGSAVTAL	13
SÄKRINGSREDOVISNING	16
LÅNEVÄRDERING	20
BILAGA 1 – KLASSIFICERING AV FINANSIELLA INSTRUMENT	23

Sammanfattning

Från och med 2005 ska noterade företag - finansiella och andra – i hela EU tillämpa nya internationella redovisningsregler (IAS/IFRS) i koncernredovisningen. Även om reglerna delvis tillämpats före 2005, medför de en stor omställning både praktiskt för företagen och för investerarna.

IFRS, som är en av grundpelarna i EU:s strategi för en gemensam kapitalmarknad, innebär att företagen har flera och nya valmöjligheter när de upprättar sina finansiella rapporter. Syftet med IFRS är att minska skillnaderna i ländernas redovisningspraxis. En gemensam plattform av regler bidrar till en mer enhetligt tillämpning av valda redovisningsprinciper, oavsett koncernens verksamhet eller nationella tillhörighet.

Finansinspektionen har därför sett det som angeläget att försöka urskilja vilka val företagen hittills har gjort. Vår undersökning har fokuserat på områdena försäkringsavtal och finansiella instrument som båda har stor betydelse för finansiella företag.

IFRS utgår från ett principbaserat synsätt som ger företagen möjlighet att verksamhetsanpassa sina finansiella rapporter. Samtliga undersökta koncerner har utnyttjat denna möjlighet och valt olika uppställningsformer för sin delårsrapportering.

Verksamhetsanpassning av redovisningsprinciper ställer samtidigt krav på koncernerna att pedagogiskt upplysa om hur de finansiella rapporterna påverkats av de val som gjorts vid klassificering och värdering. De utökade valmöjligheterna gör att det blir svårare att jämföra koncernernas finansiella rapporter. Därför bör svenska branschföreträdare, så långt det går, verka för en likartad presentation av finansiell information.

Det ställs även krav på analytiker och andra intressenter att vara insatta i regelverket för att förstå vilka de värderingsantaganden som posterna i resultat- och balansräkningen återspeglar. Koncernernas val kan variera över tiden, vilket i sin tur kan försvåra analyser av företagsdata.

Författare: Greta Wennerberg och Richard Carlsson

Övergången till nya regler - så här långt

Europaparlamentet och rådet antog i juli 2002 en förordning om tillämpning av internationella redovisningsstandarder, IAS-förordningen¹. Förordningen innebär att alla noterade europeiska företag i koncernredovisningen ska tillämpa de internationella redovisningsstandarderna, International Financial Reporting Standards (IFRS) och International Accounting Standards (IAS), nedan benämnda som IFRS. Onoterade företag kan välja att tillämpa regelverket i sin koncernredovisning.

Det grundläggande syftet med IAS-förordningen är att öka jämförbarheten av noterade koncerners finansiella rapporter - i hela EU - och därigenom underlätta den ekonomiska och finansiella integrationen. Om de finansiella rapporterna upprättas utifrån ett gemensamt och internationellt accepterat regelverk, blir det lättare för investerare att värdera företag i olika länder. Det innebär i sin tur en utvidgning och fördjupning av de europeiska kapitalmarknaderna, bättre prisbildning och högre effektivitet. Ytterst bidrar detta till en högre ekonomisk tillväxt.

Men det finns naturligtvis också ett pris. Att byta system innebär inledningsvis betydande operativa kostnader för företagen och för myndigheterna. I övergångsfasen kan det också uppstå svårigheter att rätt tolka förändringar i redovisade resultat och kapitalstyrka - en förändring kan vara en effekt av att verksamheten förändrats eller att andra redovisningsprinciper tillämpats. Ett dilemma kan också vara att reglerna blir trubbiga eftersom de dels är branschöverskridande och dels ska tillämpas av företag från olika länder med skiftande ekonomier och institutionella miljöer. Regelverk som mer tar hänsyn till företagets dagliga verksamhet, kan innebära tydligare information till investerare.

IFRS är huvudsakligen inriktad på att tillgodose behovet av information som ägare och andra intressenter har. Eftersom IFRS är ett internationellt regelverk och saknar koppling till någon särskild ekonomisk eller rättslig miljö, har reglerna i allmänhet utformats utan någon hänsyn till nationell reglering om borgenärsskydd, vinstutdelning och beskattning.

IFRS är principbaserat och ger företagen möjlighet att verksamhetsanpassa sina redovisningsprinciper och sin finansiella rapportering. En viktig aspekt är att IFRS innebär att tillgångar och skulder värderas till verkligt värde i större utsträckning än vad som tidigare varit tillåtet. En effekt av detta är att svängningarna i resultaträkning och eget kapital kan bli större. Vidare är IFRS mer omfattande och innehåller fler krav på tilläggsupplysningar, men har till exempel inte någon fast uppställningsform för balans- och resultaträkningen.

Företagens externredovisning visar hur verksamheten har utvecklats och gör det möjligt för externa intressenter, som exempelvis aktieägare, långgivare, myndigheter och media, att bedöma företagen. Sett ur ett marknadseffektivitetsperspektiv är det avgörande att företagets externa rapportering ger en rättvisande bild av företaget, rättvisande i den meningen att den ger externa

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder.

intressenter förutsättningar att värdera företagets ekonomiska styrka, dess risker och potential. Företagens rapporter måste också möjliggöra jämförelser mellan företag, vilket generellt sett främjar förtroendet för finansiell rapportering och därmed för hela finansmarknaden.

Om undersökningen

De nya redovisningsreglerna utgör inte bara en administrativ förändring. Förändringarna får också konsekvenser för hur företagets ekonomiska läge och utveckling beskrivs och bedöms. Värt att notera är att förändringarna, i synnerhet när det gäller de finansiella företagen, genomförs samtidigt, eller i nära anslutning till, en rad andra regelverksförändringar. Sammantaget kan detta innebära komplexa och svårförutsägbara effekter för strukturutvecklingen på finansmarknaderna².

Mot den bakgrunden har vi ansett det viktigt att så snart som möjligt, och redan innan de slutliga årsredovisningarna har presenterats, fånga upp indikationer på vilka effekterna blir för de finansiella företagen.

Undersökningen omfattar noterade bankers och försäkringsföretags koncernredovisning³ och har genomförts dels genom en insamling av publicerad information (årsredovisningar och delårsrapporter), och dels i form av skriftliga frågor kombinerat med intervjuer med företrädare för företagen.

Undersökningen fokuserar på områden som främst är av betydelse för finansiella företag och vi har valt att begränsa oss till följande områden:

- Förändringar i de finansiella rapporterna
- Klassificering av försäkringsavtal
- Förändring i beräkning och redovisning av försäkringsavtal
- Säkringsredovisning⁴
- Lånevärdering

Inom de utvalda områdena finns flera valmöjligheter jämfört med tidigare nationella regler. Det är därför särskilt intressant att se hur företagen tolkat och tillämpat de nya reglerna.

Förändringar jämfört med tidigare principer

IFRS började tillämpas först under 2005. Vissa områden i standarderna har dessutom varit föremål för stora förändringar under 2005 och effekterna kommer därför att visa sig först i de årsredovisningar som avser räkenskapsåret 2005. I dessa kommer det att framgå vilka val företagen gjort. En mer

² Se Finansinspektionens rapport om Finanssektorns stabilitet 2005 (2005:10).

³ De företag som omfattas av undersökningen är; Svenska Handelsbanken AB (publ), Skandinaviska Enskilda Banken AB (publ), Nordea Bank AB (publ), FöreningsSparbanken AB (publ) (FSB), Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ), If Skadeförsäkring AB (publ), och Trygg-Hansa Försäkrings AB (publ). När det gäller Trygg-Hansa Försäkrings AB (publ) omfattar undersökningen endast tillämpningen av IFRS 4 Försäkringsavtal.

Undersökningen omfattar ovanstående bolags koncernredovisningar med konsoliderade dotterbolag. Observera att i undersökningen ingår inte de ömsesidiga livförsäkringsbolagen Gamla Livförsäkringsaktiebolaget SEB Trygg Liv (publ), Nya Livförsäkringsaktiebolaget SEB Trygg Liv, SPP Livförsäkring AB, Nordea Livförsäkring i Sverige AB (publ) och Livförsäkringsaktiebolaget Skandia (publ). Dessa bolag drivs under ömsesidiga principer och konsolideras därför inte i koncernerna. De ömsesidiga livförsäkringsbolagen tillämpar inte heller IFRS 4 Försäkringsavtal.

⁴ Hedge accounting

utförlig utvärdering av de samlade effekterna av de nya redovisningsreglerna när det till exempel gäller effektiviteten på marknaderna och konsekvenserna för den finansiella stabiliteten, kommer att kunna göras först om ett antal år.

Sammanfattning av undersökningen

Undersökningen har visat att vissa förändringar har skett, jämfört med tidigare tillämpade principer. Vi har noterat följande:

- Jämförbarheten mellan koncernerna försvåras eftersom delårsrapporterna har utformats på olika sätt. Dessutom har innehållet i vissa resultat- och balansposter förändrats, fast benämningen är densamma som tidigare.
- Koncernernas valmöjligheter ställer krav på analytiker och andra intressenter att ha ökad kunskap om redovisningsreglerna för att kunna göra korrekta analyser.
- Inventering och klassificering av försäkringsavtal är en tidskrävande process som har pågått under flera år. Detta gäller särskilt när verksamheten har bedrivits under lång tid, eftersom mängden försäkringsavtal av skiftande karaktär då är större.
- Merparten av fondförsäkringsavtalen klassificeras som finansiella instrument⁵. De traditionella livförsäkringsavtalen klassificeras huvudsakligen som försäkringsavtal. Captiveavtal inom skadeförsäkringsverksamheten klassificeras inte alltid som försäkringsavtal.
- Klassificeringen av försäkringsavtal enligt IFRS speglar riskexponeringen bättre jämfört med tidigare tillämpade principer.
- Förändringar i beräkning och redovisning av förutbetalda anskaffningskostnader och förvaltningsavgifter har främst påverkat de koncerner som bedriver livförsäkringsverksamhet. Vissa av koncernerna redovisar stora beloppsmässiga effekter av de förändrade reglerna medan andra inte har påverkats i nämnvärd utsträckning.
- För merparten av försäkringsavtalen har inte någon förändring skett i beräkningen av försäkringsskulder.
- Säkringsredovisningen upplevs som svår att få tillämpa på grund av de omfattande kraven. Koncernernas användning av säkringsredovisning beror på hur omfattande deras säkringar är och hur väl deras tidigare system uppfyller kraven på att få tillämpa säkringsredovisning.
- På grund av de omfattande kraven har hälften av koncernerna avstått från vissa säkringar eller använt andra typer av finansiella instrument för att minska sin volatilitet i resultaträkningen.

⁵ I lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument finns en annan definition av finansiella instrument som inte är tillämplig här

- Den vanligaste formen av säkringsredovisning är, säkring av verkligt värde. En majoritet av koncernerna är positiva till att använda verkligt värde optionen som ett alternativ till säkringsredovisning.
- Majoriteten av koncernerna har inte ändrat sin tillämpning av lånevärdering efter övergången till IFRS. Koncernerna har tolkat att tidigare tillämpning ryms inom IFRS.
- IFRS har inte lett till att koncernerna tillämpar lånevärderingsreglerna på ett likadant sätt, trots att valmöjligheterna har minskat jämfört med tidigare regler. Skillnaden i tillämpningen beror på koncernernas olikartade utlåningsverksamhet.

Sammanställning av effekter på eget kapital

När det gäller de beloppsmässiga genomslagen av övergången till IFRS, kan noteras att koncernernas egna kapital både ökar och minskar, vilket framgår av tabellen nedan.

För bankkoncernerna är det reglerna om redovisning av goodwill och finansiella instrument som har störst påverkan. I en av bankkoncernerna får de nya reglerna om redovisning av minoritetsintressen störst effekt på det egna kapitalet. Tillämpningen av standarden om försäkringsavtal har mindre effekt.

För försäkringskoncernerna är det reglerna om klassificering av och värdering av försäkringsavtal som har haft den största effekten på eget kapital.

(Miljarder SEK)	SHB	Nordea	SEB	FSB	Skandia	If ⁶
Utgående eget kapital enligt ÅRKL respektive ÅRFL 2004-12-31	61,1	113,1	51,0	43,6	16,0	20,5
Förutbetalda anskaffningskostnader och förvaltningsavgifter					-8,1	
Omvärdering försäkringsskulder	-0,1				3,8	0,2
Omvärdering till verkligt värde och säkringsredovisning	-0,3	-0,4	-1,4	-1,1	1,2	
Omvärdering lånefordringar	-0,4	0,6				
Förändrad intäktsredovisning (periodisering av avgifter)	-0,1				-1,1	
Förändrad av- och nedskrivning goodwill	0,5	1,5	0,8	0,6	-0,5	0,1
Nedskrivning tillgångar		-0,3				
Förändrad redovisning av minoritet				3,1	0,1	
Skatt		0,1		0,3	0,9	
Övriga poster		-0,1			0,1	
Summa preliminärt ingående eget kapital 2005-01-01 enligt IFRS	60,7	114,5	50,4	46,5	12,4	20,8
Netto effekt	-0,4	+1,4	-0,6	+1,9	-3,6	+0,3

Beloppssuppgifterna i tabellen ovan är preliminära engångseffekter på grund av övergången till IFRS. Uppgifterna är hämtade dels från koncernernas årsredovisningar per 2004-12-31, och dels publicerade delårsrapporter per 2005-09-30. Effekterna har presenterats på olika sätt av koncernerna, exempelvis har inte skatteeffekten specificerats av alla koncerner.

Samtliga koncerner⁷ har lämnat information om övergången till IFRS i sina årsredovisningar för 2004. Informationen är av varierande karaktär och fokuserar på de ekonomiska effekterna av övergången i eget kapital. Informationen i delårsrapporterna består oftast av tilläggsinformation med en förklaring till de omräknade jämförelsetalen. Det finns inte mycket information om bakgrunden till de olika klassificeringar och bedömningar som koncernerna har gjort. Detta har troligtvis sin förklaring i att delårsrapporterna upprättas i förenklad form. Mot denna bakgrund är det svårt att bedöma vilken påverkan IFRS kommer att ha i framtiden.

⁶ Uppgifterna avser If Skadeförsäkring Holding AB (publ) koncernen

⁷ Förutom Trygg-Hansa Försäkrings AB (publ) som endast tillämpar IFRS-regelverket i sin internrapportering till utländskt moderbolag.

Förändringar i de finansiella rapporterna

SLUTSATSER

- Jämförbarheten mellan koncernerna försvåras eftersom delårsrapporterna har utformats på olika sätt. Dessutom har innehållet i vissa resultat- och balansposter förändrats, fast benämningen är densamma som tidigare.
- Koncernernas valmöjligheter ställer krav på analytiker och andra intressenter att ha ökad kunskap om redovisningsreglerna för att kunna göra korrekta analyser.

Beskrivning av området och förändringar i regelverket

IFRS innehåller övergripande regler för hur finansiella rapporter ska utformas samt anger riktlinjer för struktur, vissa minimikrav och krav på tilläggsupplysningar. Till skillnad från de tidigare detaljerade reglerna om resultat- och balansräkningen, saknar IFRS specifika uppställningsformat. Företag får, utifrån vad som passar verksamheten bäst, välja om de vill dela upp balansräkningen i omsättnings- eller anläggningstillgångar samt kort- eller långfristiga skulder. Som ett alternativ kan en klassificering användas som bygger på likviditetsordning.

När det gäller finansiella instrument⁸ klassificerar IFRS dessa efter olika kategorier.⁹ Syftet med innehavet ligger till grund för klassificeringen och styr därmed hur värdering och redovisning ska ske. Enligt tidigare principer klassificerades finansiella instrument utifrån vilken typ av instrument som avsågs.

Enligt IFRS klassificeras försäkringsavtal utifrån försäkringsrisken i avtalet och klassificeringen styr hur värdering och redovisning ska ske. Enligt tidigare principer redovisades alla försäkringsavtal på samma sätt oavsett försäkringsrisk.

Förändringar i de finansiella rapporterna

Samtliga koncerner har i sina delårsrapporter utgått från tidigare tillämpade uppställningsformer, men har lagt till nya poster och IFRS-anpassat vissa begrepp. Beroende på vilken verksamhet som bedrivs och vilka klassificeringar som görs, får resultat- och balansräkningarna olika utseenden.

Samtliga bankkoncerner har lagt till en post i resultaträkningen där förändringar till verkligt värde redovisas. Två bankkoncerner har förändrat postererna i balansräkningen, men på olika sätt. En koncern har presenterat kategorierna av finansiella instrument i balansräkningen och en koncern har lämnat motsvarande upplysningar i not. Övriga två koncerner har inte lämnat dessa upplysningar vare sig i balansräkning eller i not. I och med att syftet med

⁸ I lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument finns en annan definition av finansiella instrument som inte är tillämplig här

⁹ Se även bilaga 1 – Klassificering av finansiella instrument

innehavet av finansiella instrument inte framgår i samtliga delårsrapporter försämras jämförbarheten och redovisningen blir svårare att förstå. Avsaknaden av information beror troligtvis på att delårsrapporterna får upprättas i förenklad form.

Även om inte benämningen har förändrats har det skett förändringar i innehållet i resultat- och balansposter. Till exempel skiljer sig bankkoncernernas resultaträkningar åt efter hur de har redovisat sin försäkringsverksamhet. Merparten av koncernerna (3 av 4) har redovisat premierna uppdelade mellan posten verkligt värde och provisionsnetto samt förändringen av försäkringsskulder i posten verkligt värde. En koncern har dock valt att redovisa premierna och förändringen av försäkringsskulder som livförsäkringsintäkter netto. En annan koncern har upplyst om att räntenettet har påverkats av övergången till IFRS. Motsvarande information finns inte i de övriga bankkoncernernas delårsrapporter.

Försäkringskoncernen som bedriver livförsäkringsrörelse, har lagt till nya poster i resultaträkningen. De nya posterna är avgifter för fondförsäkringar, förutbetalda och upplupna avgifter för intäkter, förutbetalda och upplupna anskaffningskostnader samt betalda provisioner. Balansräkningens uppställningsformer presenteras enligt tidigare tillämpade principer men med tillägg av den nya posten förutbetalda avgifter. Det har även skett förändringar i innehållet i befintliga resultat- och balansposter. Till exempel har redovisningen av premieintäkter förändrats beroende på den nya klassificeringen av försäkringsavtal. Premierna redovisas nu både under avgifter och under premieintäkter.

Den försäkringskoncern, som bedriver skadeförsäkringsverksamhet, har inte förändrat sin resultat- och balansräkning. IFRS innebär dock att intäkter och kostnader samt tillgångar och skulder för vissa direkt- och återförsäkringsavtal nettoredovisas. Nettoredovisningen kan påverka vissa nyckeltal signifikant.

IFRS valmöjligheter vid utformning av finansiella rapporter ställer krav på analytiker och andra intressenters kunskap om redovisningsreglerna för att förstå vad som ingår i posterna i resultat- och balansräkningen. För att analytiker ska kunna bedöma relevansen i posterna måste de förstå vilka antaganden som ligger bakom värderingarna. Ett sådant exempel är antaganden som ligger till grund för värderingar och avsättningar. Koncernernas val kan variera vid olika tillfällen och påverka redovisningen som i sin tur kan göra att företagsdata blir svåranalyserade.

Klassificering av försäkringsavtal

SLUTSATSER

- Inventering och klassificering av försäkringsavtal är en tidskrävande process som har pågått under flera år. Detta gäller särskilt när verksamheten har bedrivits under lång tid, eftersom mängden försäkringsavtal av skiftande karaktär då är större.
- Merparten av fondförsäkringsavtalen klassificeras som finansiella instrument. De traditionella livförsäkringsavtalen klassificeras huvudsakligen som försäkringsavtal.
- Captiveavtal inom skadeförsäkringsverksamheten klassificeras inte alltid som försäkringsavtal.
- Klassificeringen av försäkringsavtal enligt IFRS speglar riskexponeringen bättre jämfört med tidigare tillämpade principer.
- Det är presentationen av den finansiella informationen som har förändrats i och med tillämpningen av IFRS, inte verksamheten.

Beskrivning av området och förändring av regelverket

Enligt IFRS klassificeras försäkringskontrakt som försäkringsavtal eller finansiella instrument, beroende på försäkringsriskens storlek. När ett försäkringsavtal innehåller en försäkringsdel och en spardel (depositionsandel) har försäkringsgivaren möjlighet att dela upp försäkringskontraktet. Depositionsandelen klassificeras då som ett finansiellt instrument. Klassificeringen styr hur försäkringskontraktet ska redovisas i resultat- och balansräkningen.

Någon motsvarande regel för redovisning av försäkringsavtal har inte tidigare funnits i Sverige. Enligt tidigare tillämpade principer redovisades alla försäkringsavtal på samma sätt oavsett försäkringsrisk. Svenska regelverk har utgått från företagens juridiska form till skillnad mot IFRS som inte är styrd till företagsform. Enligt IFRS ska alla avtal som uppfyller definitionen av ett försäkringsavtal redovisas som ett sådant, oavsett företagsform.

Inventering och klassificering

Varje försäkringsavtal, även återförsäkringsavtal, ska inventeras och klassificeras utifrån försäkringsrisken i avtalet.

Samtliga koncerner¹⁰ anger att de lagt ner ett omfattande arbete på att klassificera försäkringsavtalen. För att kunna tolka IFRS har det krävts samarbete mellan redovisningsavdelningar, aktuarier och revisorer. Avtalen innehåller ofta olika tillval och delar eftersom konsumenten i många fall kan välja olika

¹⁰ Som nämns i inledningen konsolideras inte ömsesidiga livförsäkringsföretag

produkter i ett och samma försäkringsavtal. Produkterna¹¹ kan till exempel vara anpassade efter hur skattereglerna är utformade.

Arbetet med inventering och klassificering av försäkringsavtalen har varit mer omfattande för koncerner som bedriver livförsäkringsrörelse eftersom livförsäkringsrörelsens försäkringsavtal ofta innehåller flera produkter med varierande försäkringsrisk och som kan löpa under många år. Försäkringsavtalens komplexitet och långsiktighet har även krävt en omfattande kartläggning bakåt i tiden.

Skadeförsäkringsrörelsens försäkringsavtal är mer kortsiktiga, ofta ett år, men även dessa kan innehålla lite försäkringsrisk. Sådana avtal har varit föremål för utredning. Skadeförsäkringsrörelsens produkter innehåller där emot ingen spardel och någon uppdelning av försäkringsavtalen har därför inte gjorts.

Beroende på vilka produkter försäkringsbolaget erbjuder skiljer sig klassificeringen åt både inom de koncerner som bedriver livförsäkringsrörelse och inom de koncerner som bedriver skadeförsäkringsrörelse. IFRS valmöjligheter återspeglar verksamheten bättre än tidigare tillämpade principer. Det kan dock vara svårt för utomstående att ifrågasätta koncernernas klassificeringar utan en kunskap om försäkringsprodukternas innehåll. Tillämpningen av IFRS kan försvåra jämförbarheten mellan försäkringsföretag som tillhandahåller försäkringsavtal med risk, jämfört med försäkringsföretag vars dominerande produkter jämföras med banksparande. Stora krav kommer att ställas på koncernerna att lämna relevanta upplysningar om sin verksamhet och revisorerna får bära ett tungt ansvar vid bedömning av relevansen i klassificeringarna.

Livförsäkring – fondförsäkring

Samtliga koncerner klassificerar majoriteten av fondförsäkringsavtalen som finansiella instrument eftersom kunden står för hela risken i dessa avtal. Vissa undantag finns dock, exempelvis har fondförsäkringsavtalen i ett utländskt dotterföretag klassificerats som försäkringsavtal, av förenklings skull och då koncernen anser att det saknar materiell betydelse.

Majoriteten (4 av 5) har angivit att de kommer att utnyttja möjligheten att dela upp fondförsäkringsavtalen i en spardel och ett kvarvarande riskmoment (till exempel dödsfallsförsäkring). Spardelen kommer att klassificeras som en finansiell skuld (finansiellt instrument). Premierna från spardelen ska då redovisas som depositioner i balansräkningen. En koncern har för närvarande inga planer på att använda sig av möjligheten att dela upp fondförsäkringsavtalen, men utesluter inte att göra det i framtiden.

Klassificeringen av fondförsäkringsavtalen innebär att premieintäkterna i resultaträkningen kommer att minska jämfört med tidigare tillämpade principer. Den del av premien som avser avgift för fondförvaltning ska redovisas under övriga intäkter.

¹¹ Till exempel produkten kapitalpension

Livförsäkring – traditionell livförsäkring

Koncernerna klassificerar, med få undantag, traditionella livförsäkringar som försäkringsavtal. I en koncern har försäkringsavtal som innehåller återbetalningsskydd och flytträtt klassificerats som finansiella instrument. Motiveringen är att flytträtten består av inbetalda premier och ränta och att kunden kan flytta saldot till ett annat försäkringsbolag. Avtalet kan därmed jämföras med ett banksparande och saknar således en försäkringsrisk.

Övriga koncerner, som har försäkringsavtal med flytträtt, har inte beaktat denna vid klassificeringen. Detta kan bero på att villkoren för flytträtter varierar mellan koncernerna.

En koncern klassificerar försäkringsavtal med minimal risk (koncernens definition är 1- 4 %) som finansiella instrument.

Huvuddelen av koncernerna (3 av 5) utnyttjar möjligheten att separera och särredovisa spardelen i traditionella livförsäkringsavtal. Spardelen klassificeras som en finansiell skuld (finansiellt instrument). Försäkringspremierna som avser spardelen redovisas som depositioner i balansräkningen. En koncern har inte delat upp traditionella livförsäkringskontrakt eftersom det är för komplext att göra. En annan har för närvarande inga planer på att dela upp försäkringsavtalen men utesluter inte möjligheten att göra det i framtiden.

Koncernernas ingångsklassificering av traditionella livförsäkringsavtal är mycket likartade. Däremot skiljer sig tillämpningen av möjligheten att dela upp avtalen åt. Detta beror troligtvis inte på produkternas utformning utan på att avtalen innehåller flera olika tillval och att premierna för de olika delarna då är svåra att identifiera.

Livförsäkring – övriga försäkringar

Koncernerna som bedriver livförsäkringsrörelse har ett liknande synsätt på klassificeringen av dödsfallsförsäkringar, sjukförsäkringar och skadeförsäkringar. Samtliga försäkringar har klassificerats som försäkringsavtal eftersom de innehåller en risköverföring. Koncernerna har i förekommande fall valt att tillämpa möjligheten att redovisa spardelen separat (som finansiellt instrument) för sjukförsäkringar.

Skadeförsäkring

De koncerner som bedriver skadeförsäkringsrörelse har klassificerat huvuddelen av sina avtal som försäkringsavtal eftersom de innehåller en försäkringsrisk som är betydande. De försäkringsavtal som koncernerna bedömt ligga i gränslandet är främst captive-¹² och frontingavtal¹³.

¹² Med captive avses här att försäkringsbolaget återförsäkrar en koncerns direktförsäkringar i ett annat bolag inom samma koncern.

¹³ Fronting är ett avtalsfäst arrangemang mellan två skadeförsäkringsbolag som innebär att det frontande bolaget, som har koncession för den aktuella försäkringsgrenen, utfärdar försäkringar för det andra bolagets räkning (som saknar sådan koncession). Det frontande bolaget står formellt det fulla juridiska och ekonomiska ansvaret gentemot försäkringstagarna. Förvaltning och skadereglering kan enligt frontingavtalet fördelas mellan bolagen på olika sätt.

En koncern har bedömt att captiveavtal, där koncernen inte behåller någon försäkringsrisk och där direkt- och återförsäkringskontrakten baseras på ett gemensamt huvudavtal, inte ska klassificeras som försäkringsavtal. Dessa avtal är visserligen få, men genererar relativt stora premier. Omklassificeringen har minskat både premievolymen och de försäkringstekniska avsättningarna i koncernens redovisning.

IFRS har inte lett till att koncernerna justerar sin klassificering av fronting-avtal, annat än i undantagsfall. Det faktum att den försäkrade risken avser mindre värden och att avtalen är många har lett till att avtalen fortsätter att redovisas som tidigare, trots att koncernen i vissa fall enbart behåller en liten – eller ingen – försäkringsrisk.

Förändring i beräkning och redovisning av försäkringsavtal

SLUTSATSER

- Det är framförallt koncerner som bedriver livförsäkringsverksamhet som påverkats av förändringar i beräkning och redovisning av förutbetalda anskaffningskostnader och förvaltningsavgifter.
- För vissa av koncernerna har det uppstått stora beloppsmässiga effekter av de förändrade reglerna medan andra inte har påverkats i nämnvärd utsträckning.
- Effekten av förändringen i beräkningen av förutbetalda anskaffningskostnader är att resultaträkningen belastas av direkt kostnadsföring i stället för att kostnaden periodiseras över flera år.
- Avskrivningsperioderna för aktiverade anskaffningskostnader blir i genomsnitt längre än tidigare.
- Effekten av förändringen i redovisningen av förutbetalda förvaltningsavgifter är att intäkterna i resultaträkningen minskar det år de uppstår för att i stället intäktsföras under flera år.
- För huvuddelen av försäkringsavtalen har ingen förändring skett i beräkningen av försäkringsskulder.

Beskrivning av området och förändringar i regelverket

Förutbetalda anskaffningskostnader är kostnader som är relaterade till anskaffning eller förnyelse av försäkringsavtal.

En skillnad mot de principer som tidigare tillämpades för förutbetalda anskaffningskostnader, är att indirekta rörliga kostnader inte får aktiveras (bokföras som tillgångar) och att avskrivning av de aktiverade kostnaderna enligt IFRS ska göras i takt med att tjänsten utförs i stället för linjärt enligt plan. En annan skillnad är att IFRS tillåter aktivering där det tidigare var ett krav att aktivera vissa typer av kostnader.

Förutbetalda förvaltningsavgifter är initiala avgifter (intäkter) som försäkringstagaren betalar vid kontraktets ingång. Skillnaden, jämfört med de principer som tidigare tillämpades, är att initiala avgifter intäktsfördes när de betalats. Enligt IFRS ska dessa i stället periodiseras i takt med att tjänsten utförs.

Försäkringsskulder (försäkringstekniska avsättningar) är en beräknad skuld till försäkringstagarna. IFRS tillåter att koncernerna, under vissa förutsättningar, fortsätter att tillämpa sina tidigare redovisningsprinciper.

Förutbetalda anskaffningskostnader och förvaltningsavgifter

Livförsäkring

För de flesta (4 av 5) av koncernerna som bedriver livförsäkringsrörelse har de förändrade reglerna för aktivering av förutbetalda anskaffningskostnader inneburit förändringar i redovisningen.

För två av koncernerna innebär tillämpningen av IFRS att färre kostnader aktiveras. Det är endast direkt hänförliga anskaffningskostnader till kontraktet som aktiveras. Koncernerna har valt en mer konservativ syn på vad som ska aktiveras jämfört med vad som får aktiveras enligt IFRS. En av koncernerna har till och med löst upp samtliga förutbetalda anskaffningskostnader.

Effekten av förändringen är att resultaträkningen belastas av en direkt kostnadsföring, till skillnad från tidigare principer som medgav att kostnaderna periodiserades över flera år.

Två koncerner har anpassat avskrivningstiden till kontraktens förväntade löptid. Detta innebär att olika avskrivningstider uppstår för olika kontrakt. Tidigare skrevs de aktiverade anskaffningskostnaderna av linjärt. Effekten av regeländringen är att avskrivningsperioderna i genomsnitt blir längre än tidigare, vilket innebär att resultaträkningen belastas av lägre avskrivningar per år jämfört med tidigare tillämpade principer.

Två av koncernerna redovisar förutbetalda förvaltningsavgifter enligt kraven i IFRS. Enligt tidigare regelverk intäktsfördes alla avgifter när de betalats in. Förändringen är att de ska skuldföras och periodiseras i takt med att tjänsten utförs. Effekten blir att intäkterna i resultaträkningen minskar det år de uppstår och istället intäktsförs under flera år.

Effekten av förändrade regler för redovisning av förutbetalda anskaffningskostnader och förutbetalda förvaltningsavgifter beror på vilken typ av verksamhet som bedrivs och hur försäkringsavtalen är utformade. Vissa av koncernerna har stora beloppsmässiga effekter av de förändrade reglerna medan andra inte påverkats nämnvärt. Detta beror till exempel på i vilken omfattning koncernerna säljer sina produkter genom egna säljorganisationer, i vilken omfattning de arbetar med försäkringsmäklare och om de har sin huvudsakliga verksamhet i Sverige eller utomlands.

Skadeförsäkring

IFRS har inte påverkat koncernernas redovisning av förutbetalda anskaffningskostnader i någon större utsträckning. Avskrivningsperioden enligt de principer som tillämpats tidigare var normalt 12 månader (kontraktens löptid) och detta har inte medfört någon förändring i och med IFRS, eftersom försäkringsavtalen löptid inte har förändrats.

Beräkning av försäkringsskulder (försäkringstekniska avsättningar)

Livförsäkring

Tillämpningen av IFRS har inte lett till någon förändring i beräkningen av försäkringsskulder (försäkringstekniska avsättningar) i merparten av koncernerna (3 av 5). En koncern har ändrat beräkningarna i vissa utländska dotterbolag. Tidigare har dessa beräkningar gjorts enligt lokala regler, vilket fick till resultat att i ett land var försäkringsskulderna större än vad IFRS tillåter på grund av krav från tillsynsmyndigheten, medan i ett annat land justerades beräkningarna till mer realistiska antaganden, till exempel marknadsanpassad diskonteringsränta. I en koncern har beräkningarna förändrats genom klassificeringen av kontrakten och genom att generella reserver för försäkringsavtal inte längre är tillåtna.

Skadeförsäkring

Ingen förändring av beräkningar av försäkringsskulder har gjorts för de koncerner som bedriver skadeförsäkringsrörelse.

Säkringsredovisning

SLUTSATSER

- Säkringsredovisningen upplevs som svår att få tillämpa på grund av de omfattande kraven. Koncernernas användning av säkringsredovisning beror på hur omfattande deras säkringar är och hur väl deras tidigare system uppfyller kraven på att få tillämpa säkringsredovisning.
- På grund av de omfattande kraven har hälften av koncernerna avstått från vissa säkringar eller använt andra typer av finansiella instrument för att minska sin volatilitet i resultaträkningen.
- Den vanligaste formen av säkringsredovisning är, säkring av verkligt värde. En majoritet av koncernerna är positiva till att använda verkligt värde optionen som ett alternativ till säkringsredovisning.

Beskrivning av området och förändringar i regelverket

Volatilitet (rörlighet) i redovisat resultat kan uppstå på grund av att finansiella tillgångar respektive skulder värderas olika. Koncerner tillämpar säkringsredovisning (hedge accounting) för att minska volatiliteten i redovisat resultat. Syftet med säkringsredovisning är att redovisa värdeförändringen för säkrad post¹⁴ och säkringsinstrument¹⁵ enligt samma värderingsgrund och på ett sätt som motsvarar de verkliga värdeförändringarna i de finansiella tillgångarna och skulderna. På så sätt uppnås en matchning vid redovisning av värdeförändringen för säkrad post och säkringsinstrument.

I de redovisningsprinciper som tidigare tillämpades, fanns en möjlighet att använda säkringsredovisning för att låsa värdet, på den säkrade posten och det säkrande instrumentet till anskaffningsvärde. Först när säkringen upphörde, redovisades resultatet.

IFRS tillåter inte säkringsredovisning genom anskaffningsvärdering. I stället ska säkrade transaktioner värderas till verkligt värde. Beroende på vilken säkringsredovisningsmetod som används, ska eventuella skillnader i värdeförändringen mellan säkrad post och säkringsinstrument redovisas direkt mot resultaträkningen eller som en post i eget kapital tills säkringen upphör.

¹⁴ En säkrad post är en tillgång, en skuld, ett bindande åtagande eller en mycket sannolik prognostiserad framtida transaktion eller nettoinvestering i en utlandsverksamhet.

¹⁵ Ett säkringsinstrument är ett derivat eller en finansiell tillgång eller skuld vars verkliga värde eller kassaflöden väntas uppväga förändringar i en identifierad säkrad posts verkliga värde eller kassaflöden.

Säkringsredovisning kan tillämpas genom tre olika metoder (förhållanden):

1. Säkring av verkligt värde, som görs för säkringar av exponeringar för förändring i verkligt värde.
2. Kassafördessäkring, som görs för säkringar av exponering för förändringar i framtida kassaflöden
3. Säkring av en nettoinvestering i en utlandsverksamhet, som kan vara ett dotterbolag, en filial eller ett intresseföretag.

För att få tillämpa säkringsredovisning kräver IFRS att säkringsförhållandet uppfyller ett antal villkor som är betydligt mer omfattande än tidigare tillämpade redovisningsprinciper. IFRS ställer krav på identifiering, dokumentation och effektivitet. Vidare kan endast transaktioner som innefattar en extern part användas som säkringsinstrument. Av detta följer att säkringsredovisning inte kan tillämpas i koncernredovisningen avseende transaktioner mellan företag eller affärsområden inom samma koncern.

Verkligt värde optionen

En koncern har, under vissa förutsättningar, möjlighet att klassificera en finansiell tillgång eller skuld till verkligt värde via resultaträkningen (verkligt värde optionen). Denna möjlighet kan vara ett alternativ till säkringsredovisning eftersom koncernen då kan använda samma värderingsregler för både säkringsinstrument och säkrad post. Verkligt värde optionen är dock trubbigare än säkringsredovisning eftersom den används för finansiella tillgångar och skulder i sin helhet, till skillnad från säkringsredovisning som också kan användas för specifika risker, till exempel kreditrisk och ränterisk.

Tillämpning av säkringsredovisning

Systemstöd och organisation

Den övervägande delen av koncernerna (5 av 6) tillämpar säkringsredovisning i någon form. Säkringsredovisningen görs då huvudsakligen på central nivå. Två koncerner tillämpar säkringsredovisning i flera delar av organisationen. IFRS har inte medfört att koncernerna ändrat organisationen för att underlätta säkringsredovisningen, inte heller var i organisationen säkringsredovisningen tillämpas har ändrats.

Samtliga koncerner har automatiska system för säkringsredovisning. De automatiska systemens kapacitet varierar dock från att täcka i stort sett hela koncernens behov till att endast omfatta en liten del av säkringarna. Vid komplicerade säkringar görs ibland även en manuell hantering som komplement.

Systemen är främst anpassade till att redovisa säkring av verkligt värde. De övriga förhållandena, kassaflödessäkring och säkring av nettoinvestering i en utlandsverksamhet, hanteras för det mesta manuellt på grund av komplexiteten. Flera koncerner förbättrar nu sitt systemstöd och ökar därmed möjligheten till säkringsredovisning. En koncern har upphört med säkringsredovisning eftersom systemstödet inte uppfyller kraven och de inte finner det lönsamt att anpassa systemen.

Koncernerna upplever säkringsredovisningen som svår att tillämpa på grund av de omfattande krav som ställs på identifiering, dokumentation och

effektivitet. För att tillmötesgå kraven måste systemstöden anpassas, vilket kan medföra så stora kostnader att säkringsredovisning inte längre är aktuell. Kostnaderna beror på hur komplicerad och omfattande säkringsbehovet är. Omfattningen av säkringsredovisningen påverkas dessutom av hur väl koncernernas tidigare systemstöd uppfyller IFRS krav på detaljrikare uppföljning och omfattande dokumentation samt i vilken mån de behöver förändra säkringar så att de innefattar en extern part.

Val av säkringsförhållanden

En vanlig riskhantering är att säkra ränterisken vid utlåning till fast ränta som finansieras med upplåning till rörlig ränta. För att uppnå en säkring som hanterar detta använder koncernerna främst ränteswappar. Även andra typer av derivat som valutaterminer och valutaswappar är vanliga. Koncernerna kan säkringsredovisa enligt olika metoder för att minska skillnaden i den redovisningsmässiga värdeutvecklingen mellan säkrad finansiell tillgång och skuld.

Säkring av verkligt värde används av samtliga koncerner. Kassaflödessäkring och säkring av nettoinvestering i en utlandsverksamhet används i olika utsträckning hos koncernerna beroende på deras typ av verksamhet samt deras förmåga att uppfylla kraven. Två av koncernerna tillämpar kassaflödessäkring och två koncerner säkringsredovisar nettoinvesteringar i utländsk verksamhet.

Valet av säkringsredovisningsmetod beror till stor del på hur väl koncernernas system uppfyller kraven. Koncernerna anser att reglerna för kassaflödessäkringar är svårare att tillämpa jämfört med reglerna för säkring av verkligt värde. Säkringsredovisning för nettoinvesteringar i utlandsverksamhet hanteras manuellt av koncernerna eftersom dessa är så få.

Tillämpningens omfattning

Kraven i IFRS har medfört att merparten av koncernerna (5 av 6) tillämpar säkringsredovisning i mindre utsträckning än tidigare, trots anpassning av systemstöd. En koncern har bara behövt göra små anpassningar av sitt system och tillämpar därför säkringsredovisning i samma utsträckning som tidigare. En koncern har helt upphört med säkringsredovisning och tillämpar i stället verkligt värde optionen.

Hälften av koncernerna har ändrat och anpassat sin finansieringsstruktur så att de oftare når en naturlig matchning mellan värdering av finansiella tillgångar och skulder. Med en naturlig matchning menas säkringsförhållanden där både den säkrade posten och säkringsinstrumentet värderas på samma sätt. Ett exempel är aktier som innehas för handel där värdet förändringen säkras med ett derivat och båda värderade till verkligt värde via resultaträkningen. Den naturliga matchningen minskar behovet av att använda säkringsredovisning. Koncernerna har till och med undvikit att ingå affärer som skulle medföra en finansieringsstruktur som är svår att förena med kraven på tillämpning av säkringsredovisning.

Merparten av koncernerna har minskat sin tillämpning av säkringsredovisning. Eftersom koncernerna informerar om beloppsmässiga förändringar av säkringsredovisning tillsammans med övriga effekter av implementeringen av IFRS kan man inte utläsa effekten av avbrutna säkringsredovisningar ur de finansiella rapporterna.

Koncernernas minskade tillämpning av säkringsredovisning behöver inte leda till att redovisat resultat blir mer volatilt. Skälet är att de koncerner som inte eller endast till en liten del tillämpar säkringsredovisning har - för att uppnå en naturlig matchning - anpassat sina finansiella tillgångar och skulder eller utnyttjat verkligt värde optionen.

Endast en av koncernerna utnyttjade inte verkligt värde optionens möjlighet att värdera finansiella tillgångar och finansiella skulder till verkligt värde. Denna koncern planerar inte att börja tillämpa verkligt värde optionen utan ser större fördelar med att använda säkringsredovisning. Två av koncernerna ser verkligt värde optionen som en lösning för att undvika säkringsredovisning.

Lånevärdering

SLUTSATSER

- Majoriteten av koncernerna har inte ändrat sin tillämpning av lånevärdering efter övergången till IFRS. Detta kan ses som förvånande med tanke på att det skett förändringar i regelverket som berör lånevärderingen. Koncernerna har tolkat att tidigare tillämpning rymms inom IFRS.
- IFRS har inte lett till att koncernerna tillämpar lånevärderingsreglerna på ett likadant sätt, trots att valmöjligheterna har minskat jämfört med tidigare regler. Skillnaden i tillämpningen beror på koncernernas olikartade utlåningsverksamheter.
- Två av koncernerna har ändrat sina upplysningar om gjorda lånereserveringar.

Beskrivning av området och förändringar i regelverket

Det finns en risk för att utlånade medel inte återbetalas enligt låneavtal. Om så är fallet ska en nedskrivning göras med det belopp som förlusten beräknas till. En bedömning av ett eventuellt nedskrivningsbehov måste därför göras, både för enskilda lån och för grupper av lån.

Lånevärderingsreglerna enligt IFRS har till stora delar redan varit implementerade i tidigare tillämpade redovisningsprinciper. Övergången till IFRS har därför inte medfört några större förändringar, exempelvis har inte beräkningsmetoden vid lånevärdering påverkats.

Regelverket har däremot ändrat bedömningsgrunderna för när det föreligger ett reserveringsbehov. Enligt tidigare principer skulle en reservering göras så snart det ansågs sannolikt att betalningarna inte skulle fullföljas enligt kontraktsvillkoren. Praxis var att om sannolikheten översteg 50 procent så skulle en reservering göras för den eventuella förlusten.

Med IFRS infördes det nya begreppet *objektiva belägg* för när ett reserveringsbehov på utlånade medel ska identifieras. Kraven på objektiva belägg för en förlusthändelse, kontra sannolikheten för en förlusthändelse enligt tidigare principer, har medfört hårdare krav för att få göra en förlustreservering.

Objektiva belägg uppstår när en eller flera observerbara händelser inträffat som påverkar de förväntade framtida kassaflödena. Som exempel kan nämnas finansiella svårigheter hos gäldenären och uteblivna eller försenade betalningar. Objektiva belägg ska identifieras både för enskilda lån och för grupper av lån.

Koncernernas tillämpning av lånevärdering

Bedömning av reserveringsbehovet

Två av koncernerna med utlåningsverksamhet (2 av 5) har förändrat sitt tillvägagångssätt vid lånevärdering i samband med övergången till IFRS. Förändringarna skiljer sig åt mellan koncernerna beroende på vilken typ av låneverksamhet som bedrivs och på vilket sätt de har tillämpat tidigare principer. Övriga tre koncerner har inte gjort några förändringar, utan fortsätter att använda samma tillvägagångssätt som tidigare eftersom de inte ser några skillnader mellan tidigare regelverk och IFRS.

En koncern har tidigare gjort generella reserveringar för en grupp av lån hänförlig till sin utländska verksamhet. Koncernen har nu omklassificerat en del av dessa reserver medan återstående del har lösts upp och ökat koncernens ingående egna kapital. Vare sig IFRS eller tidigare regler tillåter generella reserveringar. Därför kan inte den omständigheten att koncernen upphört med generella reserveringar hänföras till IFRS. Däremot har IFRS lett till att koncernen har en mer enhetlig tillämpning av redovisningsreglerna.

Den andra koncernen har ändrat sina bedömningsgrunder och börjat tillämpa gruppvisa reserveringar. Som en följd av detta har de totala lånereserveringarna ökat beloppsmässigt och därmed påverkat koncernens ingående egna kapital.

Enligt det tidigare regelverket fanns möjligheten att på olika sätt bedöma när en reservering skulle ske, vilket också föranledde koncernerna att reservera på olika sätt. I och med att IFRS är tydligare har denna möjlighet minskat. Trots detta finns det fortfarande skillnader i tillämpningen av lånevärderingsreglerna genom att koncernernas bedömning av när det föreligger ett objektivet belägg skiljer sig åt.

Samtliga koncerner använder som objektiva belägg de förlusthändelser som IFRS beskriver vid lånevärderingen. Dessutom använder koncernerna de riskklassificeringssystem som används för kapitaltäckningsändamål och som utgår från motpartens återbetalningsförmåga. När en motpart förflyttas till sämre riskklass i systemet ger det upphov till en förlustbedömning. Det bör uppmärksammas att riskklassificeringssystemen för kapitaltäckningsändamål skiljer sig från redovisningsreglerna. Enligt IFRS föreligger ett objektivet belägg först efter det att förlusthändelsen har inträffat. Riskklassificeringssystemen för kapitaltäckningsändamål fångar i stället på ett framåtblickande sätt upp risken för fallissemang, där förlusthändelser ännu inte behöver ha inträffat.

Upplysning av lånevärdering

Vid förlusthändelser som ger upphov till ett reserveringsbehov redovisar koncernerna reserveringar inom olika grupper beroende på lånets storlek och om förlusthändelserna kan kopplas till det individuella lånet. När koncernerna lämnat upplysningar om gjorda reserveringar i kvartalsrapporterna för 2005 har de utgått från de grupper som anges i tabellen nedan.

Reserveringsgrupper enligt den finansiella rapporteringen	Tidigare gällande principer	IFRS
Specifik reservering för individuellt värderade fordringar	Samtliga	Samtliga
Gruppvis reservering för individuellt värderade lånefordringar	Tre koncerner	Fyra koncerner
Gruppvis värderade homogena grupper av lånefordringar med begränsat värde och likartad risk	Samtliga	Fyra koncerner
Transfereringsrisk	Tre koncerner	Två koncerner
Ansvarsförbindelser	Tre koncerner	Tre koncerner

Mer än hälften av koncernerna (3 av 5) bedömer att IFRS inte har medfört några förändringar av upplysningskraven för reserveringsgrupperna. I upplysningarna om gjorda lånevärderingarna ingår därför samma poster som tidigare. Två av koncernerna har dock förändrat sina upplysningar.

Den ena koncernerna upplyser inte längre om posterna: reserveringar för transfereringsrisker och homogena grupper av lånefordringar. I stället så har dessa poster omklassificerats till posten gruppvisa reserveringar. Omklassificeringen har inte föranlett någon förändring av bedömningsgrunderna av reserveringsbehovet, de totala reserveringarna är därför beloppsmässigt oförändrade.

Den andra koncernen har lagt till posten: gruppvis reservering för individuellt värderade lånefordringar. Detta är en följd av att koncernen har ändrat sina bedömningsgrunder och de totala reserveringarna har beloppsmässigt ökat.

Bilaga 1 – Klassificering av finansiella instrument

IFRS definierar de olika kategorierna för finansiella instrument enligt följande:

- *Finansiella tillgångar eller finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen*

För denna kategori ska någon av följande villkor uppfyllas:

- Instrumentet klassificeras som att det innehas för handel.
- Vid första redovisningstillfället ska instrumentet ha identifierats som en post värderad till verkligt värde via resultaträkningen, den så kallade verkligt värde optionen (se vidare under avsnittet Säkringsredovisning).

Investeringar i egetkapitalinstrument som inte har ett noterat marknadspris och vars verkliga värde inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, samt derivat som är kopplade därtill, ska värderas till anskaffningsvärde.

- *Investeringar som hålles till förfall*

Kategorin innehåller finansiella tillgångar som inte är derivat med fastställda eller fastställbara betalningar och fastställd löptid som ett företag har för avsikt och förmåga att hålla till förfall. Om ett företag sålt eller omklassificerat mer än ett oväsentligt belopp i kategorin före förfallotidpunkten ska inte företaget under två år klassificera några tillgångar som tillhörande kategorin. Instrumentet värderas till upplupet anskaffningsvärde genom användande av effektivräntemetoden. Vinster och förluster redovisas i resultaträkningen först när instrumentet tas bort från balansräkningen eller skrivs ned, samt genom periodisering.

- *Lånefordringar och kundfordringar*

Kategorin innehåller finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte noteras på en aktiv marknad. Instrumentet värderas till upplupet anskaffningsvärde genom användande av effektivräntemetoden. Vinster och förluster redovisas i resultaträkningen först när instrumentet tas bort från balansräkningen eller skrivs ned, samt genom periodisering.

- *Finansiella tillgångar som kan säljas*

Kategorin innehåller tillgångar som inte är derivat där tillgångarna identifieras som att de kan säljas eller inte omklassificeras till någon av de övriga klasserna. Instrumenten värderas till verkligt värde och värdeförändringen går direkt mot eget kapital. Investeringar i egetkapitalinstrument som inte har ett noterat marknadspris och vars verkliga värde inte kan beräknas på ett tillförlitligt sätt, samt derivat som är kopplade därtill, ska värderas till anskaffningsvärde.

- *Övriga finansiella skulder*

Detta är inte någon definierad kategori utan utgörs av huvudregeln där finansiella skulder ska värderas till upplupet anskaffningsvärde genom användandet av effektivräntemetoden. I stället blir finansiella skulder som är värderade till verkligt värde via resultaträkningen ett undantag och klassificeras specifikt enligt ovan. Vinster och förluster redovisas i resultaträkningen först när instrumentet tas bort från balansräkningen eller skrivs ned, samt genom periodisering.